

URZĄD STATYSTYCZNY W BYDGOSZCZY
ul. Konarskiego 1-3, 85-066 Bydgoszcz

Kontakt: e-mail: KancelariaUSBDG@stat.gov.pl
tel. 52 366 93 90
faks 52 366 93 56

Internet: <http://bydgoszcz.stat.gov.pl>

KOMUNIKAT O SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO W LISTOPADZIE 2015 R.

Nr 11/2015

opublikowany 29.12.2015

- ⇒ W listopadzie 2015 r. odnotowano wzrost przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw w skali roku o 1,9% (przed rokiem spadek o 0,6%).
- ⇒ Stopa bezrobocia rejestrowanego (12,9%) spadła w skali roku o 2,5 p. proc., a w stosunku do października 2015 r. wzrosła o 0,1 p. proc. Do urzędów pracy wpłynęło więcej ofert pracy w porównaniu z listopadem 2014 r. oraz mniej w stosunku do października 2015 r.
- ⇒ W listopadzie br. przeciętne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw rosło wolniej w ujęciu rocznym niż przed rokiem (wzrost o 2,9%, w analogicznym miesiącu 2014 r. wzrost o 4,2%).
- ⇒ W porównaniu z listopadem 2014 r. spadły ceny większości artykułów żywnościowych; wzrosły natomiast koszty użytkowania mieszkania, ceny usług związanych z kulturą oraz ceny usług związanych ze zdrowiem.
- ⇒ W listopadzie br. w skupie przeciętne ceny zbóż, ziemniaków oraz żywca wołowego były wyższe, a żywca wieprzowego i drobiowego niższe niż przed miesiącem i rokiem. Mleko podrożało w skali miesiąca (o 1,1%), ale było tańsze niż w analogicznym okresie ub. roku (o 10,7%). Na targowiskach ceny pszenicy były wyższe w obu analizowanych okresach, ceny żyta obniżyły się tylko w skali roku (o 9,3%), a ziemniaków tylko w skali miesiąca (o 1,9%). Targowiskowe ceny prosiąt na chów były niższe niż przed miesiącem (o 8,0%) i rokiem (o 21,8%). Pogorszyły się uwarunkowania do chowu trzody chlewnej w porównaniu z poprzednim miesiącem br.
- ⇒ Produkcja sprzedana przemysłu wzrosła w skali roku (o 10,1%, wobec spadku o 3,3% w listopadzie ub. roku). W skali roku odnotowano wzrost produkcji budowlano-montażowej w przedsiębiorstwach budowlanych o 13,6% (przed rokiem notowano spadek o 6,5%).
- ⇒ Liczba mieszkań oddanych do użytkowania była większa (o 28,2%) niż w listopadzie 2014 r. Najwięcej mieszkań przekazali inwestorzy budujący mieszkania indywidualne.
- ⇒ W listopadzie br. odnotowano wzrost w skali roku sprzedaży detalicznej i hurtowej odpowiednio o 11,2% i o 4,2%.

Raport „Koniunktura gospodarcza w województwie kujawsko-pomorskim w grudniu 2015 r.”

ukazał się na stronie głównej Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy:

<http://bydgoszcz.stat.gov.pl>

w dniu 28 grudnia 2015 r.

SPIS TREŚCI

	Strona
Rynek pracy	4
Wynagrodzenia	8
Ceny detaliczne	9
Rolnictwo	11
Przemysł i budownictwo	14
Budownictwo mieszkaniowe	16
Rynek wewnętrzny	18
Wybrane dane o województwie kujawsko-pomorskim	20

UWAGI OGÓLNE

Prezentowane w Komunikacie dane:

- o zatrudnieniu, wynagrodzeniach oraz o produkcji sprzedanej przemysłu i budownictwa, produkcji budowlano-montażowej, a także o sprzedaży detalicznej i hurtowej towarów dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób,
- o sektorze przedsiębiorstw, dotyczą podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w zakresie: leśnictwa i pozyskiwania drewna; rybołówstwa w wodach morskich; górnictwa i wydobywania; przetwórstwa przemysłowego; wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją; budownictwa; handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transportu i gospodarki magazynowej; działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; informacji i komunikacji; działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości; działalności prawniczej, rachunkowo-księgowej i doradztwa podatkowego, działalności firm centralnych (head offices); doradztwa związanego z zarządzaniem; działalności w zakresie architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych; reklamy, badania rynku i opinii publicznej; pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej; działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej; działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją; naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego; pozostałej indywidualnej działalności usługowej,
- o cenach detalicznych dotyczą towarów żywnościowych i nieżywnościowych oraz usług, które pochodzą z notowań cen prowadzonych przez ankietatorów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania cen; ceny żywności notowane są raz w miesiącu z wyjątkiem owoców i warzyw, w zakresie których notowania cen prowadzone są dwa razy w miesiącu,
- o skupie produktów rolnych obejmują skup od producentów z terenu województwa; ceny podano bez podatku VAT,
- o wynikach finansowych przedsiębiorstw oraz nakładach inwestycyjnych dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe (z wyjątkiem przedsiębiorstw rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa, działalności finansowej i ubezpieczeniowej oraz szkół wyższych), w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

Dane w ujęciu wartościowym wyrażone są w cenach bieżących i stanowią podstawę dla obliczenia wskaźników struktury. Wskaźniki dynamiki zaprezentowano na podstawie wartości w cenach bieżących, z wyjątkiem przemysłu, dla którego wskaźniki dynamiki podano na podstawie wartości w cenach stałych (średnie ceny bieżące 2010 r.).

Liczby względne (wskaźniki, odsetki) wyliczono na podstawie danych bezwzględnych, wyrażonych z większą dokładnością niż podane w tekście i tablicach.

W przypadku gdy dynamika przekracza 1000% użyto określenia „wielokrotnie”.

Dane prezentuje się w układzie Polskiej Klasyfikacji Działalności — PKD 2007.

POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI 2007 (PKD 2007)

skrót	pełna nazwa
	sekcje
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
handel; naprawa pojazdów samochodowych	handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
zakwaterowanie i gastronomia	działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
obsługa rynku nieruchomości	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
administrowanie i działalność wspierająca	działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
	działy
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny	produkcja wyrobów z drewna, oraz korka z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania
produkcja wyrobów z metali	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
produkcja maszyn i urządzeń	produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
gospodarka odpadami; odzysk surowców	działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców
budowa budynków	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej

ZNAKI UMOWNE

Kreska	(–)	–	zjawisko nie wystąpiło.
Kropka	(.)	–	zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych.
Znak	(x)	–	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.
Znak	(*)	–	oznacza, że dane zostały zmienione w stosunku do już opublikowanych.
Znak	(Δ)	–	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji.

Dane charakteryzujące województwo kujawsko-pomorskie można również znaleźć w publikacjach statystycznych wydawanych przez US w Bydgoszczy oraz w publikacjach ogólnopolskich GUS.

Przy publikowaniu danych US prosimy o podanie źródła.

RYNEK PRACY

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie kujawsko-pomorskim w listopadzie 2015 r. ukształtowało się na poziomie 244,2 tys. osób, tj. o 1,9% wyższym niż przed rokiem (w listopadzie 2014 r. niższym o 0,6%). **Stopa bezrobocia rejestrowanego** wyniosła 12,9%, tj. o 2,5 p. proc. mniej niż przed rokiem.

W listopadzie 2015 r. największy wzrost przeciętnego zatrudnienia w skali roku odnotowano w transporcie i gospodarce magazynowej (o 8,7%). Ponadto, wzrost większy niż przeciętny w województwie zanotowano w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 4,4%) oraz w przetwórstwie przemysłowym (o 2,5%). Przeciętne zatrudnienie najbardziej zmniejszyło się w budownictwie (o 7,8%).

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw kształtowało się następująco:

Wyszczególnienie	XI 2015		I–XI 2015	
	w tys.	XI 2014 = 100	w tys.	I–XI 2014 = 100
O g ó ł e m	244,2	101,9	242,2	101,4
w tym:				
Przemysł	127,5	102,3	126,3	102,5
w tym:				
przetwórstwo przemysłowe	118,5	102,5	117,4	102,6
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	6,3	100,9	6,2	101,8
Budownictwo	18,8	92,2	18,7	89,1
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	49,7	104,4	48,9	103,1
Transport i gospodarka magazynowa	14,3	108,7	14,1	107,1
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	2,8	96,5	2,8	98,7
Informacja i komunikacja	2,0	98,5	2,1	95,7
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	4,2	98,0	4,2	98,2
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	13,2	99,8	13,3	99,7

DYNAMIKA PRZECIĘTNEGO ZATRUDNIENIA W SEKTORZE PRZEDSIĘBIORSTW
(przeciętna miesięczna 2010=100)

W odniesieniu do października br. przeciętne zatrudnienie wzrosło o 0,1%, w tym najbardziej w sekcjach przetwórstwo przemysłowe oraz handel; naprawa pojazdów samochodowych (w każdej z sekcji o 0,3%).

Na tle pozostałych województw w listopadzie 2015 r. Kujawsko-Pomorskie pod względem przeciętnej liczby zatrudnionych osób zajęło 8 lokatę w kraju.

W końcu listopada 2015 r. **liczba bezrobotnych zarejestrowanych** w urzędach pracy województwa kujawsko-pomorskiego wyniosła 103,8 tys. osób i była o 20,3 tys. osób mniejsza niż w listopadzie 2014 r. (o 16,4%) i o 0,8 tys. osób większa (o 0,8%) niż w październiku 2015 r. Kobiety stanowiły 57,0% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych (przed rokiem 55,7%).

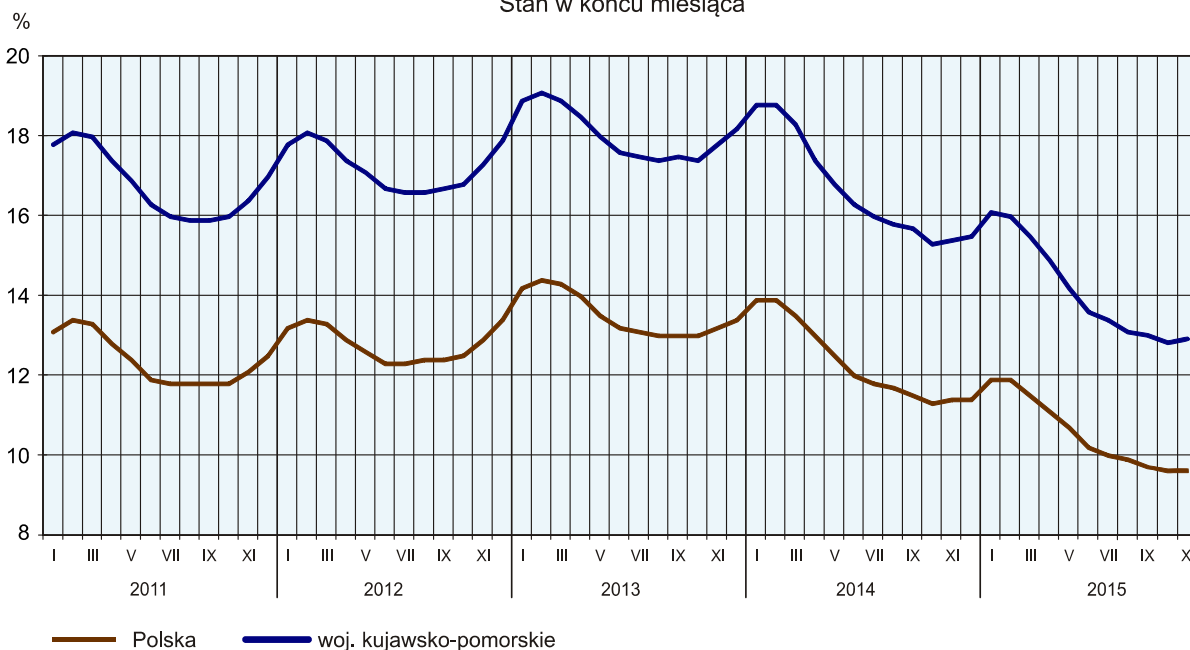
Liczba bezrobotnych i stopa bezrobocia kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	XI 2014	2015	
		X	XI
Bezrobotni zarejestrowani (stan w końcu miesiąca) w tys.	124,1	103,0	103,8
Bezrobotni nowo zarejestrowani (w ciągu miesiąca) w tys.	15,7	15,3	14,7
Bezrobotni wyrejestrowani (w ciągu miesiąca) w tys.	14,6	16,7	13,9
Stopa bezrobocia rejestrowanego (stan w końcu miesiąca) w %	15,4	12,8	12,9

Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie kujawsko-pomorskim w końcu listopada 2015 r. ukształtowała się na poziomie 12,9% (w kraju była niższa o 3,3 p. proc.). W stosunku do listopada ub. roku była niższa o 2,5 p. proc., a w porównaniu z październikiem 2015 r. wyższa o 0,1 p. proc. *Kujawsko-Pomorskie nadal znajdowało się wśród województw o najwyższej stopie bezrobocia, zaraz po warmińsko-mazurskim (15,9%) i zachodniopomorskim (13,0%) oraz na równi z podkarpackim. Najniższą stopę bezrobocia odnotowano w województwie wielkopolskim (6,1%).*

STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO

Stan w końcu miesiąca

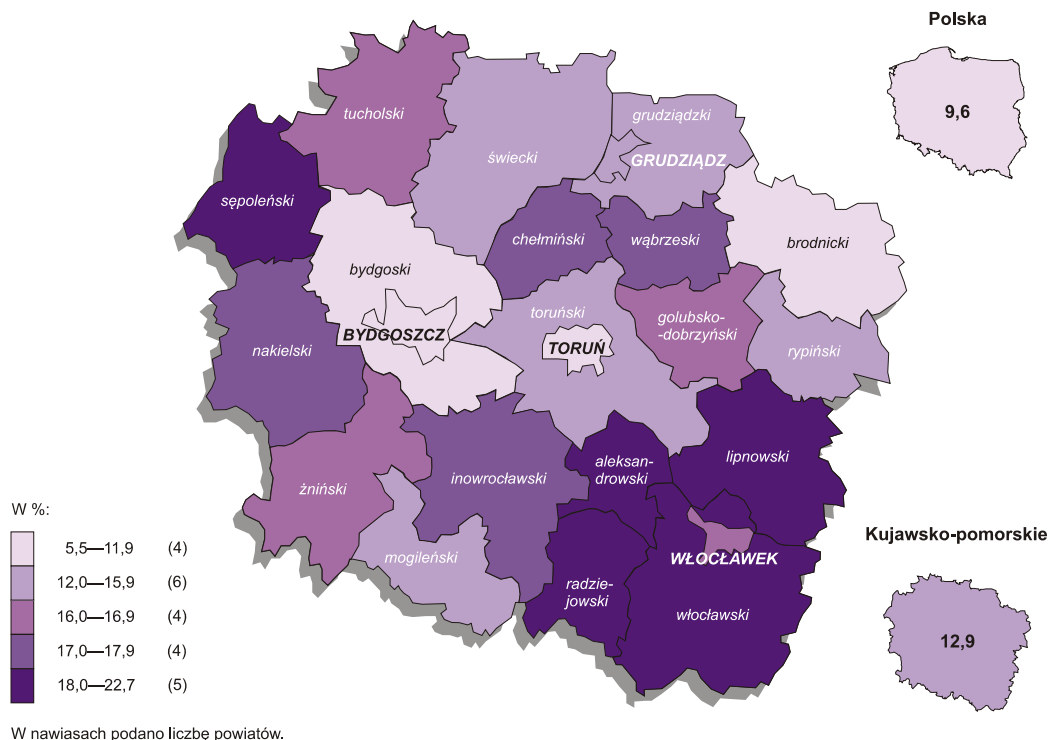

W województwie kujawsko-pomorskim do powiatów o najwyższej stopie bezrobocia w listopadzie br. nadal należały powiaty: włocławski (22,7%, wobec 24,8% w listopadzie 2014 r.) oraz radziejowski (21,1%, wobec 22,7%), a o najniższej Bydgoszcz (5,5%, wobec 7,7%) oraz Toruń (6,8%, wobec 8,6% przed rokiem). W skali roku stopa bezrobocia zmniejszyła się we wszystkich powiatach, w największym stopniu w powiatach: grudziądzkim (o 5,0 p. proc.), golubsko-dobrzyńskim (o 4,3 p. proc.) oraz aleksandrowskim (o 3,6 p. proc.).

W listopadzie 2015 r. w powiatowych urzędach pracy **zarejestrowano** 14,7 tys. osób bezrobotnych, tj. o 6,0% mniej niż przed rokiem i o 3,9% mniej niż w październiku 2015 r. Zmniejszył się udział osób dotychczas niepracujących (o 2,8 p. proc., tj. do 13,5%) w nowo zarejestrowanych ogółem w stosunku

do listopada 2014 r., udział osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy (o 0,6 p. proc., tj. do 3,3%) oraz udział absolwentów (o 0,1 p. proc., tj. do 7,4%). Natomiast udział osób rejestrujących się po raz kolejny pozostał na niezmiennym poziomie, tj. 89,0%. Stopa napływu bezrobotnych¹ do urzędów pracy wyniosła 1,8%.

STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO WEDŁUG POWIATÓW W 2015 R.
Stan w końcu listopada

W tym samym czasie z ewidencji **wyrejestrowano** 13,9 tys. osób bezrobotnych, tj. mniej o 4,7% niż w listopadzie 2014 r. i o 16,5% mniej niż w październiku 2015 r. Z tytułu podjęcia pracy (główniej przyczyny wyrejestrowania) z rejestru bezrobotnych wyłączono 7,3 tys. osób (przed rokiem 6,7 tys.). Udział tej kategorii osób w ogólnej liczbie wyrejestrowanych zwiększył się o 6,1 p. proc. w ujęciu rocznym (do 52,1%). Zmniejszył się natomiast odsetek osób bezrobotnych, które utraciły status bezrobotnego w wyniku niepotwierdzenia gotowości do podjęcia pracy (o 8,6 p. proc., tj. do 17,7%), udział bezrobotnych, którzy nabyli prawa emerytalne lub rentowe (o 0,7 p. proc., tj. do 0,4%) oraz udział bezrobotnych wyrejestrowanych w związku z rozpoczęciem szkolenia lub stażu u pracodawców (o 0,5 p. proc., tj. do 13,4%). Stopa odpływu bezrobotnych² z urzędów pracy wyniosła 13,5%.

W końcu listopada 2015 r. **bez prawa do zasiłku** pozostawało 87,8 tys. bezrobotnych, a ich udział w liczbie bezrobotnych ogółem w stosunku rocznym zmniejszył się o 1,1 p. proc. (do 84,5%).

W województwie kujawsko-pomorskim bezrobotni będący **w szczególnej sytuacji na rynku pracy**³ w końcu listopada br. stanowili 88,0% ogółu bezrobotnych (przed rokiem 88,6%). Do bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy zaliczane są m.in. osoby długotrwale bezrobotne⁴, których udział w liczbie zarejestrowanych ogółem spadł w skali roku o 2,4 p. proc. Zmniejszył się także udział osób bezrobotnych do 25 roku życia (o 1,7 p. proc.). Zwiększył się natomiast udział osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia (o 1,4 p. proc.).

¹ Stosunek liczby bezrobotnych nowo zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

² Stosunek liczby bezrobotnych wyrejestrowanych w miesiącu sprawozdawczym do liczby bezrobotnych na koniec poprzedniego miesiąca.

³ W związku z nowelizacją ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity Dz.U. 2015 r. poz. 149 z późniejszymi zmianami) dane o bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy ogółem są nieporównywalne z danymi wcześniej opublikowanymi.

⁴ Do długotrwale bezrobotnych zalicza się osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych.

Wybrane kategorie bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy kształtowały się następująco:

Bezrobotni	XI 2014	2015	
		X	XI
w procentach ogółem			
Do 30 roku życia	.	30,3	30,1
w tym do 25 roku życia	17,8	16,4	16,1
Długotrwale bezrobotne	61,5	59,4	59,1
Powyżej 50 roku życia	24,3	25,5	25,7
Posiadający co najmniej 1 dziecko do 6 roku życia	.	17,7	17,8

Wśród bezrobotnych nie zaliczających się do grupy osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, zwiększył się udział kobiet, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych (o 1,4 p. proc.) oraz osób bez kwalifikacji zawodowych (o 1,1 p. proc.). Zmniejszył się natomiast udział osób bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego (o 0,9 p. proc.).

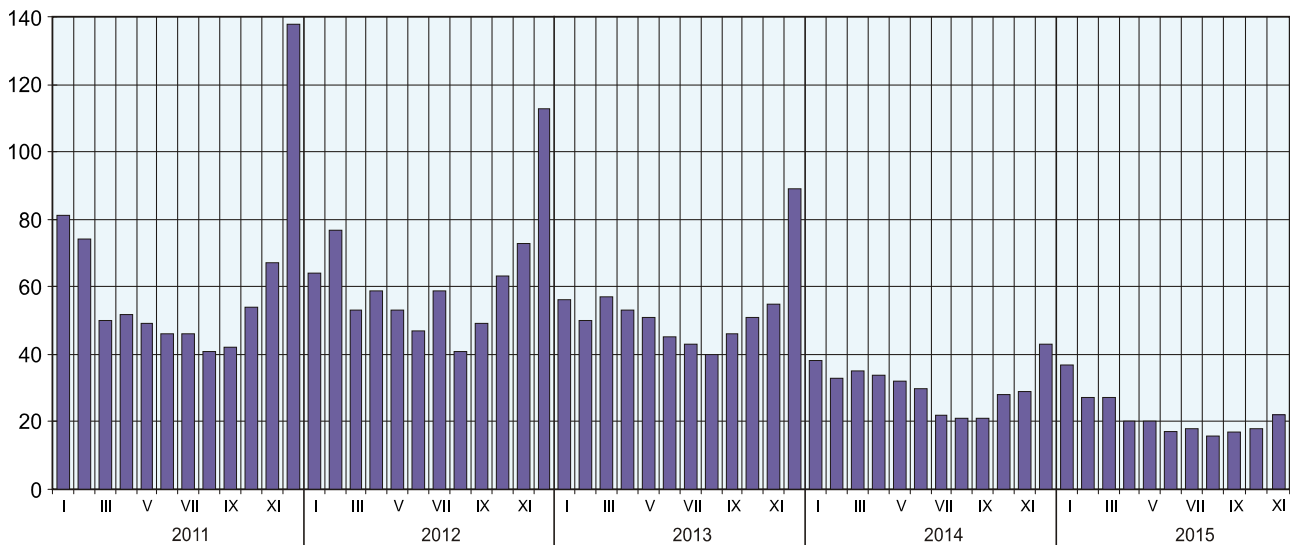
Wybrane kategorie bezrobotnych:

Bezrobotni	XI 2014	2015	
		X	XI
w procentach ogółem			
Bez kwalifikacji zawodowych	34,5	35,3	35,6
Bez doświadczenia zawodowego	22,5	21,9	21,6
Kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	15,2	16,7	16,6

W listopadzie 2015 r. do urzędów pracy zgłoszono 5,9 tys. **ofert pracy**, tzn. wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej. Było to więcej o 0,8 tys. w porównaniu z listopadem 2014 r. i o 2,4 tys. mniej niż w październiku 2015 r. W końcu miesiąca na 1 ofertę pracy przypadało 22 bezrobotnych (odpowiednio 29 przed rokiem i 18 przed miesiącem).

BEZROBOTNI NA 1 OFERTĘ PRACY

Stan w końcu miesiąca

Z danych urzędów pracy wynika, że według stanu w końcu listopada 2015 r., 5 zakładów pracy zapowiedziało w najbliższym czasie **zwolnienie** 315 pracowników (przed rokiem odpowiednio 15 zakładów i 580 pracowników).

WYNAGRODZENIA

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w listopadzie 2015 r. w województwie kujawsko-pomorskim ukształtowało się na poziomie 3486,69 zł (w kraju 4164,01 zł) i było o 2,9% wyższe niż w listopadzie 2014 r. (przed rokiem wzrost o 4,2%).

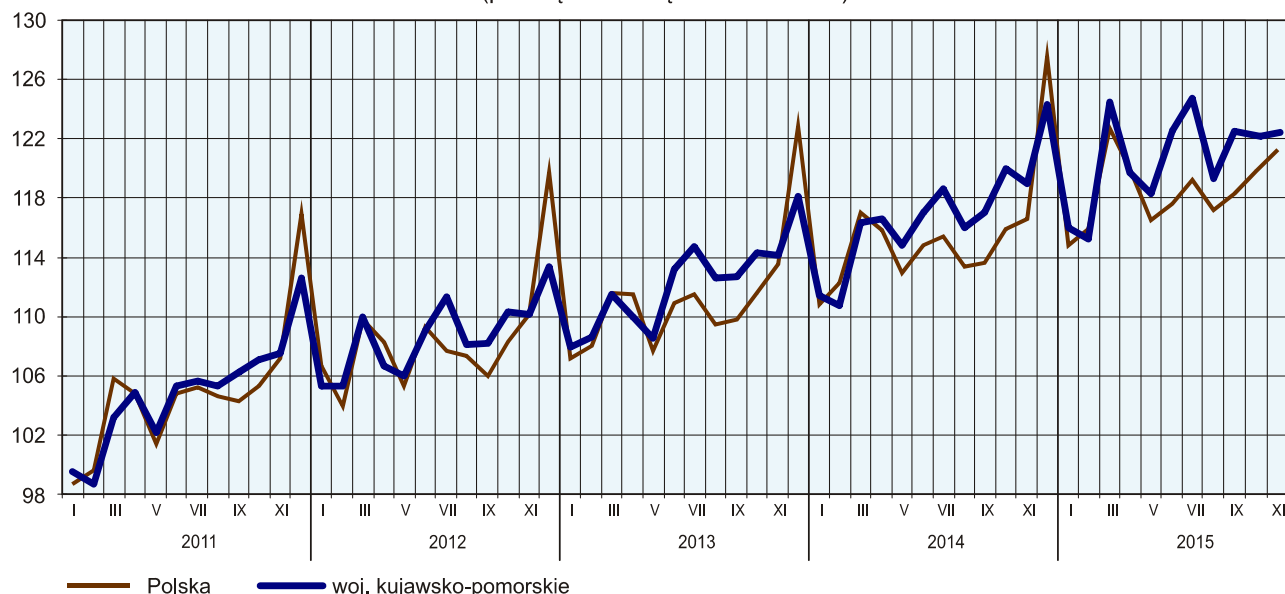
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	XI 2015		I-XI 2015	
	w zł	XI 2014 = 100	w zł	I-XI 2014 = 100
O g ó ł e m	3486,69	102,9	3434,04	103,3
w tym:				
Przemysł	3622,02	103,7	3557,88	102,7
w tym:				
przetwórstwo przemysłowe	3591,97	103,6	3533,62	102,6
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	3759,96	104,8	3598,24	103,5
Budownictwo	3671,27	106,4	3530,93	105,4
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	3326,77	101,2	3303,33	104,9
Transport i gospodarka magazynowa	2901,71	104,7	2882,25	105,1
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	2891,98	108,9	2871,26	106,9
Informacja i komunikacja	5179,00	102,5	5097,93	102,3
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	4124,83	106,1	3783,51	103,5
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	2533,20	105,9	2503,97	101,7

W porównaniu z listopadem 2014 r. we wszystkich sekcjach odnotowano wzrost przeciętnych wynagrodzeń. Więcej niż przeciętnie w województwie wzrosły płace w sekcjach: zakwaterowanie i gastronomia (o 8,9%), budownictwo (o 6,4%), obsługa rynku nieruchomości (o 6,1%), administrowanie i działalność wspierająca (o 5,9%), dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja (o 4,8%), transport i gospodarka magazynowa (o 4,7%) oraz przetwórstwo przemysłowe (o 3,6%).

W odniesieniu do przeciętnego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw województwa kujawsko-pomorskiego w listopadzie br. najwyższe wynagrodzenia otrzymywali zatrudnieni m.in. w sekcjach informacja i komunikacja (o 48,5% wyższe) oraz obsługa rynku nieruchomości (o 18,3% wyższe). Najniższe wynagrodzenia odnotowano m.in. w administrowaniu i działalności wspierającej (o 27,3% niższe od przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw) oraz w zakwaterowaniu i gastronomii (o 17,1% niższe).

DYNAMIKA PRZECIĘTNEGO MIESIĘCZNEGO WYNAGRODZENIA BRUTTO W SEKTORZE PRZEDSIĘBIORSTW (przeciętna miesięczna 2010=100)

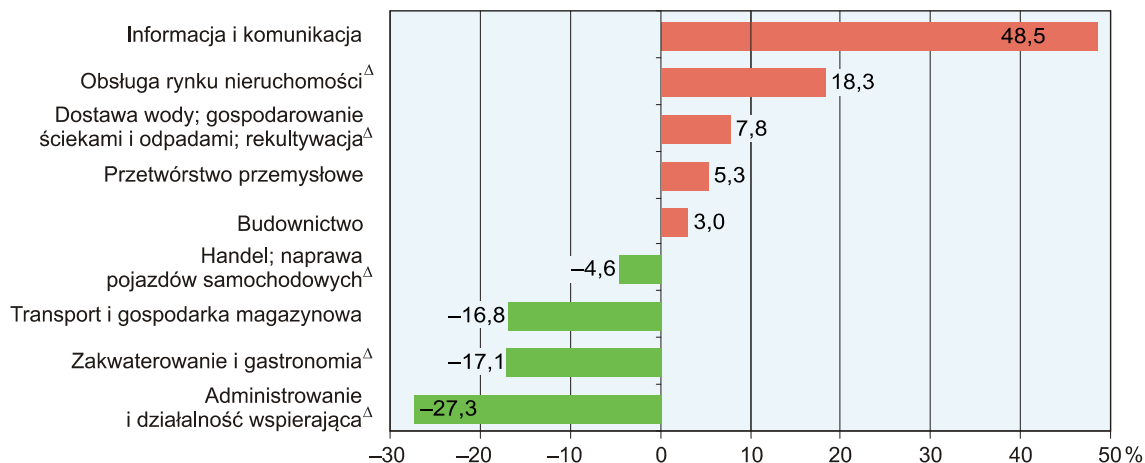

W odniesieniu do października 2015 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto ukształtowało się na wyższym (o 0,2%) poziomie, w tym najbardziej wzrosło w obsłudze rynku nieruchomości (o 10,1%).

Województwo kujawsko-pomorskie pod względem wysokości przeciętnego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w listopadzie 2015 r. uplasowało się na 12 miejscu w kraju.

ODCHYLENIA WZGLĘDNE PRZECIĘTNYCH MIESIĘCZNYCH WYNAGRODZEŃ BRUTTO OD ŚREDNIEGO WYNAGRODZENIA W SEKTORZE PRZEDSIĘBIORSTW W WOJEWÓDZTWIE W LISTOPADZIE 2015 R.

CENY DETALICZNE

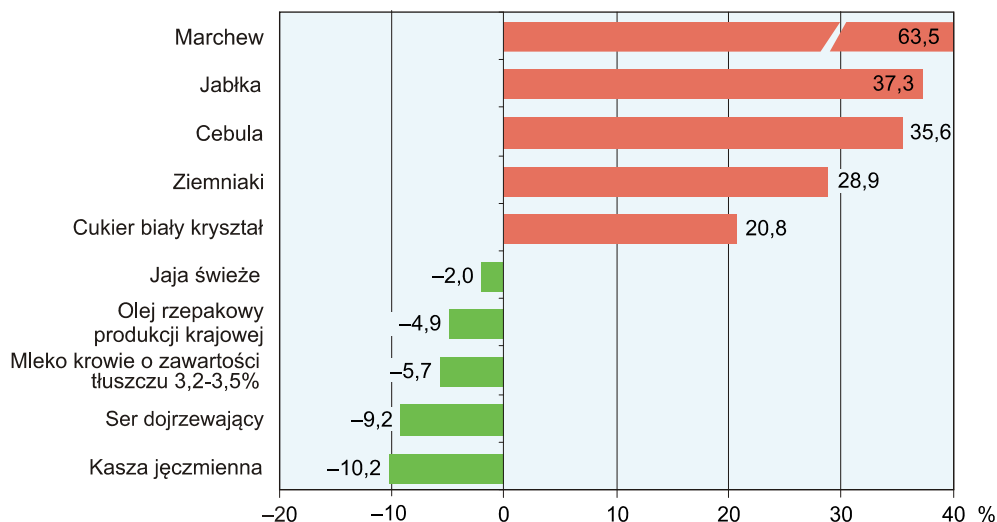
Ceny detaliczne większości artykułów żywnościowych w listopadzie 2015 r. były niższe niż przed rokiem.

W grupie artykułów „pieczywo i produkty zbożowe” największy spadek cen odnotowano w przypadku kaszy jęczmiennej (o 10,2%), bułki pszennej (o 4,8%) i ryżu (o 4,3%).

Mniej niż przed rokiem konsumenci płacili za mięso. W skali roku odnotowano spadek cen: mięsa wołowego z kością — rostbef (o 1,6%), mięsa wieprzowego z kością — schab środkowy (o 3,0%), a także mięsa wołowego bez kości — z udźca (o 1,4%). Spośród badanych wędlin odnotowano spadek ceny kielbasy suszonej — o 7,7% i szynki wieprzowej gotowanej — o 2,4%. Z kolei wzrosła w skali roku cena fileta z morskiczka mrożonego — o 13,4% i kielbasy wędzonej — o 0,8%.

ZMIANY CEN DETALICZNYCH WYBRANYCH ARTYKUŁÓW ŻYWNÓŚCIOWYCH W LISTOPADZIE 2015 R.

(wzrost/spadek w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego)

W grupie „mleko i sery” największy spadek cen dotyczył sera dojrzewającego (o 9,2%). Ponadto spadek cen nastąpił w przypadku: mleka krowiego spożywczego o zawartości tłuszczu 3-3,5%, sterylizowanego (o 5,7%), mleka krowiego spożywczego o zawartości tłuszczu 2-2,5% (o 5,3%) oraz sera twarogowego półtłustego (o 2,6%). Cena jaj kurzych spadła o 2,0%. Bez zmian pozostała cena śmietany o zawartości tłuszczu 18%.

W grupie „oleje i pozostałe tłuszcze” odnotowano spadek cen oleju rzepakowego produkcji krajowej (o 4,9%) oraz masła świeżego o zawartości tłuszczu 82,5% (o 3,5%). Wzrosła natomiast cena margaryny (o 3,6%).

W grupie „owoce i warzywa” nastąpił wzrost cen. Najbardziej w skali roku wzrosły ceny: marchwi (o 63,5%), jabłek (o 37,3%), cebuli (o 35,6%), ziemniaków (o 28,9%) oraz pomarańczy (o 9,2%).

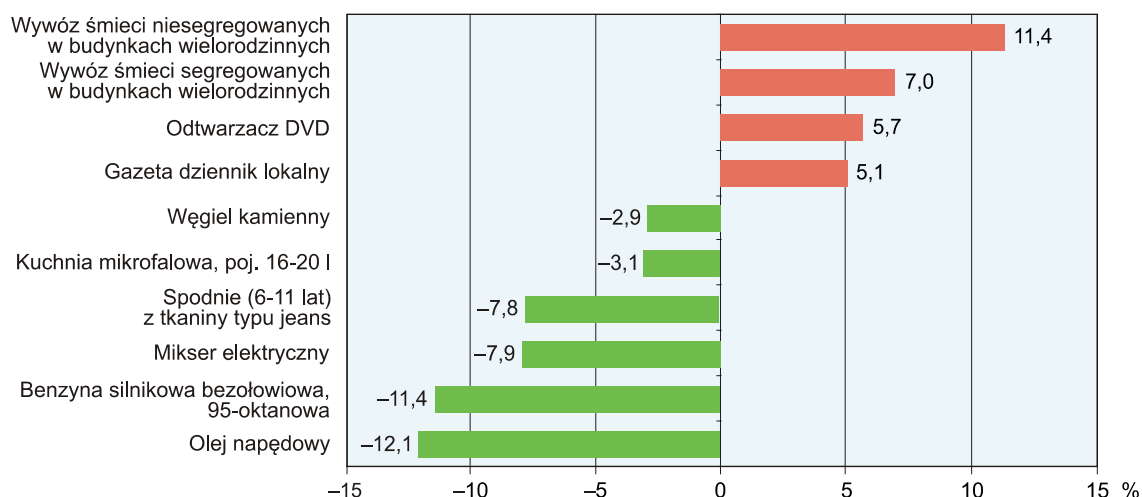
Spadek w skali roku odnotowano w przypadku piwa jasnego, pełnego butelkowanego (o 1,7%). Wśród pozostałych artykułów żywnościowych wzrost cen objął cukier biały kryształ (o 20,8%), papierosy (o 4,5%), kawę naturalną mieloną (o 4,2%), herbatę czarną liściastą (o 4,1%), sok pitny jabłkowy (o 2,7%) i czekoladę mleczną (o 1,9%).

W listopadzie 2015 r. w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku wzrosły koszty użytkowania mieszkania. Zanotowano wzrost opłat za zaopatrzenie w ciepłą wodę (o 4,4%) oraz w zimną wodę z sieci wodociągowej (o 1,8%). Wzrosła także opłata od osoby za wywóz śmieci niesegregowanych (o 11,4%) i śmieci segregowanych w budynkach wielorodzinnych (o 7,0%). Nastąpił spadek ceny węgla kamiennego (o 2,9%) w skali roku.

Odnotowano spadek ceny oleju napędowego — o 12,1% oraz benzyny silnikowej bezołowiowej 95-oktanowej — o 11,4%. Obniżyła się także cena przejazdu taksówką osobową (taryfa dzienna) — o 0,1%. Natomiast opłata pasażerów komunikacji miejskiej za bilet normalny na przejazd jednorazowy autobusem miejskim kształtowała się na tym samym poziomie co przed rokiem.

Wzrost cen objął towary i usługi związane ze zdrowiem, np. wzrosła cena wizyty u lekarza specjalisty — w porównaniu z listopadem 2014 r. o 1,7%, a także ceny towarów i usług związanych z kulturą, np. cena biletu do kina w skali roku wzrosła o 0,9 %.

**ZMIANY CEN DETALICZNYCH WYBRANYCH ARTYKUŁÓW NIEŻYWNOŚCIOWYCH
I USŁUG KONSUMPCYJNYCH W LISTOPADZIE 2015 R.**
(wzrost/spadek w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego)

Wśród pozostałych badanych artykułów nieżywnościowych i usług konsumpcyjnych obniżyły się w skali roku m.in. ceny: miksera elektrycznego (o 7,9%), spodni (6–11 lat) z tkaniny typu jeans (o 7,8%). Wzrost cen dotyczył m.in.: odtwarzacza DVD (o 5,7%), gazety – dziennika lokalnego (o 5,1%), oczyszczania chemicznego garnituru męskiego 2-częściowego (o 3,5%), koszuli męskiej z długim rękawem (o 3,4%) oraz kuchni mikrofalowej, o pojemności 16–20 l (o 3,1%).

ROLNICTWO

Na rynku rolnym w listopadzie br. przeciętne ceny produktów roślinnych oraz żywca wołowego w skupie były wyższe, natomiast żywca wieprzowego i drobiowego niższe niż przed rokiem i miesiącem. Ceny mleka w skupie były wyższe niż w październiku br., ale niższe niż przed rokiem. Na targowiskach w obu analizowanych okresach wzrosły ceny pszenicy, a obniżyły się ceny prosiąt na chów. Ceny żyta obniżyły się jedynie w skali roku, a ceny ziemniaków tylko w porównaniu z ub. miesiącem. Wskaźnik opłacalności tuczu trzody chlewnej był niższy niż przed miesiącem.

Panująca w listopadzie aura była korzystna dla wegetacji roślin ozimych i wykonywania prac jesiennych. Było umiarkowanie ciepło i wilgotnie. Temperatura nocą tylko sporadycznie spadała poniżej 0°C. Poprawił się znacznie stan ozimin, zwłaszcza rzepaku ozimego. Pod koniec listopada trwała jeszcze wegetacja. Dokończony został zbiór buraków cukrowych, pozostałych roślin okopowych oraz kukurydzy. Na większości nie zajętych przez uprawy pól wykonano orki zimowe. Poprawił się stan trwałych użytków zielonych po letniej i jesiennej suszy. Średnia temperatura powietrza według stacji hydrologiczno-meteorologicznej Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej w Toruniu wyniosła 5,8°C i była wyższa od średniej z lat 1971–2000 o 2,7°C, przy czym maksymalna temperatura wyniosła 14,9°C, a minimalna –4,0°C. Średnia suma opadów atmosferycznych (ok. 32,1 mm) stanowiła 92% normy z wielolecia. W listopadzie br. odnotowano 15 dni z opadami.

Skup zbóż^a kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	VII–XI 2015		XI 2015		
	w tys. t	analogiczny okres roku poprzedniego = 100	w tys. t	XI 2014 = 100	X 2015 = 100
Ziarno zbóż podstawowych ^{bc}	432,4	98,6	81,7	123,4	117,0
w tym:					
pszenica	332,1	92,9	66,0	117,3	130,1
żyto	31,5	115,4	4,2	107,0	49,2

^a Bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne. ^b Obejmuje: pszenicę, żyto, jęczmień, owies, pszenżyto. ^c Łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego.

W okresie lipiec-listopad br. **skup zbóż podstawowych** (z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego) był mniejszy niż w ub. roku o 1,4%, w tym pszenicy — mniejszy o 7,1%, a żyta o 15,4% większy. W listopadzie br., dostawy zbóż do skupu (81,7 tys. t) były o 17,0% wyższe niż przed miesiącem. Skup pszenicy w tym okresie był wyższy o 30,1%, a żyta o 50,8% niższy. W porównaniu z listopadem ub. roku odnotowano wzrost podaży obu zbóż.

Skup podstawowych produktów zwierzęcych^a kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	I–XI 2015		XI 2015		
	w tys. t	I–XI 2014 = 100	w tys. t	XI 2014 = 100	X 2015 = 100
Żywiec rzeźny ^b	365,0	105,2	24,9	111,8	92,9
w tym:					
wołowy (bez cieląt)	49,9	112,4	3,3	135,1	113,5
wieprzowy	194,4	103,3	11,3	118,9	93,1
drobiowy	119,9	105,7	10,4	100,0	87,9
Mleko ^c	717,8	98,8	60,3	100,5	95,7

^a W okresie lipiec-listopad bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne. ^b Obejmuje bydło, cielęta, trzodę chlewną, owce, konie i drób; w wadze żywej. ^c W milionach litrów.

Od początku br. **skup żywca rzeźnego** (w wadze żywej) był większy o 5,2% od notowanego przed rokiem. Skup żywca wołowego, wieprzowego i drobiowego był wyższy odpowiednio: o 12,4%, 3,3% oraz 5,7%. W listopadzie br. producenci z województwa kujawsko-pomorskiego dostarczyli do skupu 24,9 tys. t żywca rzeźnego, tj. o 7,1% mniej niż przed miesiącem i o 11,8% więcej niż przed rokiem. Zarówno w skali roku, jak i miesiąca

zwiększyła się podaż bydła. Skup trzody chlewnej w ujęciu rocznym był większy, a w ujęciu miesięcznym — mniejszy. Skup drobiu utrzymał się na poziomie ubiegłorocznego, ale był mniejszy niż w październiku br.

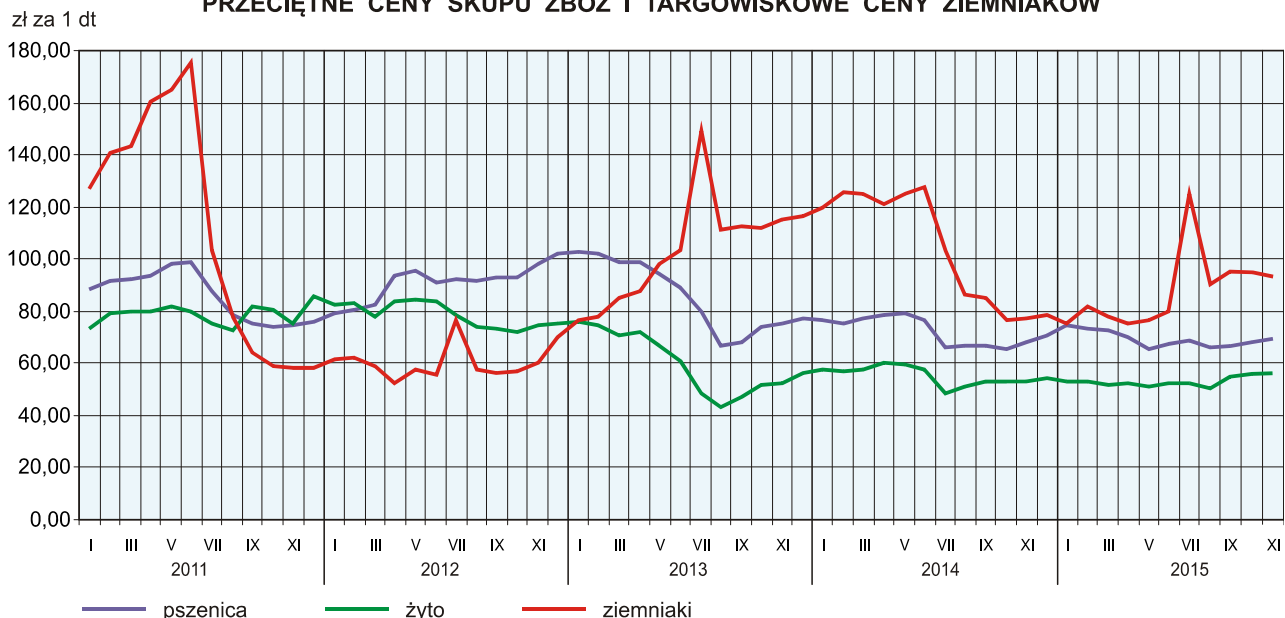
Przeciętne ceny podstawowych produktów rolnych kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Ceny w skupie					Ceny na targowiskach				
	XI 2015			I-XI 2015		XI 2015			I-XI 2015	
	zł	XI 2014 = 100	X 2015 = 100	zł	I-XI 2014 = 100	zł	XI 2014 = 100	X 2015 = 100	zł	I-XI 2014 = 100
Ziarno zbóż ^a za 1 dt:										
pszenica	68,92	101,6	101,7	69,13	96,9	72,00	102,7	101,5	73,02	92,2
żyto	55,63	105,2	100,5	52,73	95,8	48,08	90,7	104,0	52,17	90,2
Ziemniaki ^b za 1 dt	26,24	114,3	101,4	34,52	88,5	92,90	120,3	98,1	87,63	82,3
Żywiec rzeźny za 1 kg wagi żywej:										
w tym:										
bydło (bez cieląt)	6,44	111,2	105,5	6,27	103,0	.	x	x	.	x
trzoda chlewna	3,86	86,1	88,2	4,50	88,4	.	x	x	.	x
drób	3,90	99,1	99,6	3,88	95,8	.	x	x	.	x
Prosię na chów za 1 szt.	.	x	x	.	x	117,78	78,2	92,0	139,46	89,2
Mleko za 1 hl	105,53	89,3	101,1	106,3	79,4	.	x	x	.	x

^a W skupie bez ziarna siewnego. ^b Na targowiskach — jadalne.

W listopadzie br., producenci z województwa kujawsko-pomorskiego uzyskiwali na obu rynkach wyższe niż przed miesiącem ceny za pszenicę i żyto. W przypadku pszenicy był to wzrost o 1,7% w skupie i o 1,5% na targowiskach, a żyta odpowiednio o 0,5% i o 4,0%. Średnie ceny pszenicy i żyta w skupie były wyższe od ubiegłorocznych odpowiednio o 1,6% i o 5,2%. W obrocie targowiskowym za pszenicę płacono więcej (o 2,7%), a za żyto mniej (o 9,3%) niż przed rokiem.

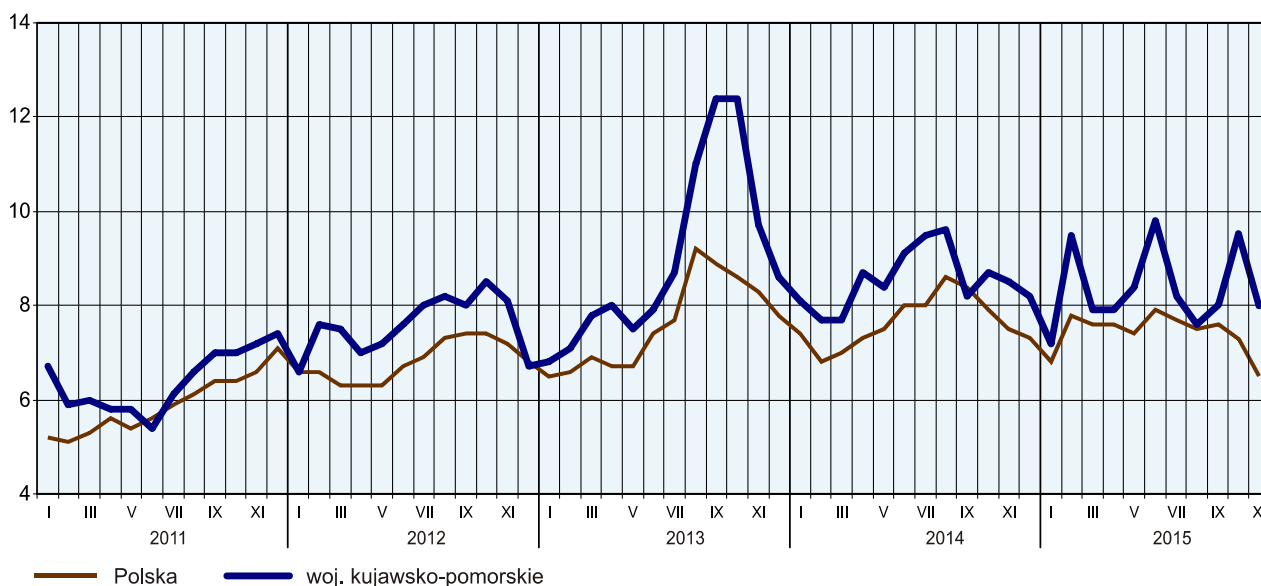
PRZECIĘTNE CENY SKUPU ZBÓŻ I TARGOWISKOWE CENY ZIEMNIAKÓW

W listopadzie br., średnio za 1 dt ziemniaków płacono w skupie 26,24 zł, tj. o 1,4% więcej niż przed miesiącem i o 14,3% więcej niż przed rokiem. Przeciętne ceny ziemniaków na targowiskach w listopadzie wyniosły 92,90 zł/dt i spadły w skali miesiąca o 1,9%, a w skali roku wzrosły o 20,3%.

W listopadzie br. w skali miesiąca odnotowano spadek cen żywca wieprzowego w skupie; za 1 kg tego surowca płacono 3,86 zł (mniej o 11,8%). W ujęciu rocznym przeciętne ceny żywca wieprzowego były niższe o 13,9%.

RELACJA PRZECIĘTNYCH CEN SKUPU ŻYWCA WIEPRZOWEGO DO PRZECIĘTNYCH CEN ŻYTA NA TARGOWISKACH

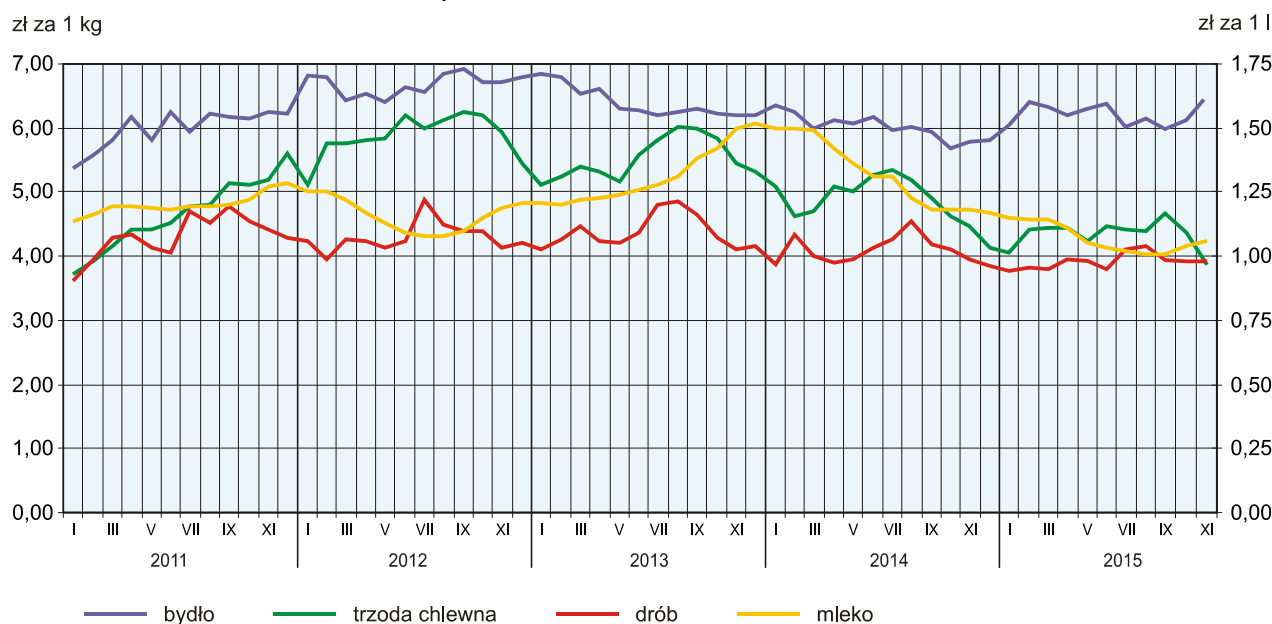
Spadek cen żywca wieprzowego w skupie i wzrost cen żyta na targowiskach skutkowałam pogorszeniem się rentowności produkcji żywca wieprzowego w porównaniu z październikiem br. W listopadzie br. cena 1 kg żywca wieprzowego w skupie równoważyła wartość 8,0 kg żyta na targowiskach, wobec 9,5 przed miesiącem (przed rokiem wskaźnik wyniósł 8,5). Średnie ceny za prosię przeznaczone do dalszego chowu obniżyły się od maja br. osiągając w listopadzie br. poziom 117,78 zł/szt.; spadek w skali miesiąca o 8,0%, a w skali roku o 21,8%.

Przeciętne **ceny skupu drobiu rzeźnego** w listopadzie br. (3,90 zł/kg) były niższe zarówno w skali miesiąca jak i roku, odpowiednio o 0,4% i 0,9%.

W opisywanym miesiącu przeciętne **ceny żywca wołowego** (6,44 zł/kg) wzrosły w obu analizowanych okresach; w stosunku do poprzedniego miesiąca o 5,5%, a w ujęciu rocznym o 11,2%.

Od początku br. **skup mleka** wyniósł 717,8 mln l i był o 1,2% mniejszy niż w analogicznym okresie ub. roku. W listopadzie br. dostawy mleka do skupu (60,3 mln l) były mniejsze w ujęciu miesięcznym o 4,3%, a w ujęciu rocznym większe o 0,5%. Średnie ceny tego surowca w listopadzie br. ukształtowały się na poziomie 105,53 zł za 100 l, tj. wyższym niż przed miesiącem o 1,1% i niższym niż przed rokiem o 10,7%.

PRZECIĘTNE CENY SKUPU ŻYWCA I MLEKA

PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO

Produkcja sprzedana przemysłu w województwie kujawsko-pomorskim w listopadzie br. osiągnęła wartość (w cenach bieżących) 4583,5 mln zł i była (w cenach stałych) wyższa niż przed rokiem o 10,1%, a w porównaniu z poprzednim miesiącem niższa o 0,5%.

Na wzrost produkcji sprzedanej przemysłu miała wpływ największa, stanowiąca 95,6% udziału, sekcja, tj. przetwórstwo przemysłowe, w której odnotowano wzrost w porównaniu z listopadem ub. roku o 9,9%. Wzrost odnotowano również w dostawie wody i gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 18,8%, przy 2,4% udziale w produkcji przemysłowej).

Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) produkcji sprzedanej przemysłu kształtowały się następująco:

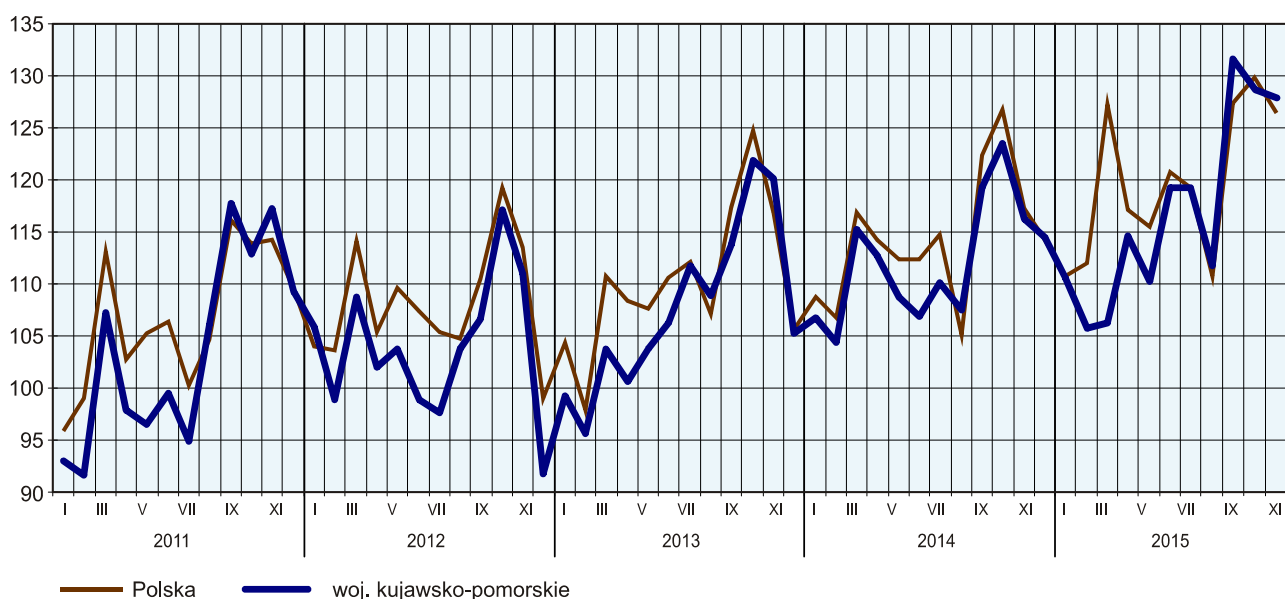
Wyszczególnienie	XI 2015	I-XI 2015	
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100	w odsetkach	
O g ó ł e m	110,1	106,1	100,0
w tym:			
Przetwórstwo przemysłowe	109,9	106,0	95,8
w tym:			
produkcja artykułów spożywczych	98,2	95,3	24,1
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	126,1	107,1	1,5
produkcja papieru i wyrobów z papieru	104,9	101,9	13,2
poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	95,2	98,3	1,2
produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	114,4	118,4	11,1
produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	115,9	113,1	10,5
produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	98,3	96,1	1,4
produkcja wyrobów z metali ^Δ	104,8	107,4	9,9
produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	103,5	108,8	3,1
produkcja mebli	106,6	105,8	4,2
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	118,8	110,6	2,4

Wyższy niż w listopadzie 2014 r. poziom produkcji sprzedanej wystąpił w 22 (spośród 30 występujących w województwie) działach przemysłu. Podwyższenie listopadowej sprzedaży w odniesieniu do analogicznego okresu ub. roku odnotowano m.in.: w produkcji wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 15,9%), w produkcji chemikaliów i wyrobów chemicznych (o 14,4%). Spadek wystąpił natomiast m.in. w produkcji artykułów spożywczych (o 1,8%).

Wydajność pracy w przemyśle, mierzona produkcją sprzedaną na 1 zatrudnionego, wyniosła w listopadzie br. (w cenach bieżących) 36,0 tys. zł i była wyższa niż przed rokiem (w cenach stałych) o 7,6% przy wzroście przeciętnego zatrudnienia (o 2,3%) oraz wzroście przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto (o 3,7%).

W okresie od stycznia do listopada 2015 r. produkcja sprzedana przemysłu wyniosła (w cenach bieżących) 47170,7 mln zł i była (w cenach stałych) wyższa o 6,1% niż w analogicznym okresie ubiegłego roku. Największy wpływ na wzrost produkcji w tym okresie miały działy zajmujące się produkcją chemikaliów i wyrobów chemicznych (o 18,4%), produkcją wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 13,1%) oraz produkcją wyrobów z metali (o 7,4%). Spadek wystąpił natomiast m.in. w produkcji artykułów spożywczych (o 4,7%).

DYNAMIKA PRODUKCJI SPRZEDANEJ PRZEMYSŁU
(przeciętna miesięczna 2010=100; ceny stałe)

Na tle pozostałych województw, Kujawsko-Pomorskie zajęło w listopadzie 2015 r. 8 pozycję pod względem udziału w przychodach ze sprzedaży produkcji przemysłowej kraju.

Produkcja sprzedana budownictwa (w cenach bieżących) w listopadzie 2015 r. wyniosła 702,6 mln zł i była wyższa o 21,3% niż w listopadzie 2014 r. i wyższa o 12,6% niż w październiku br. (przed rokiem spadek odpowiednio o 10,3% i o 5,4%).

W listopadzie 2015 r. wydajność pracy w budownictwie, mierzona produkcją sprzedaną na 1 zatrudnionego ukształtowała się na poziomie 37,4 tys. zł i była o 31,5% wyższa niż przed rokiem. Wzrost wydajności odnotowano przy wzroście przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto o 6,4% i spadku przeciętnego zatrudnienia w budownictwie o 7,8%.

Produkcja budowlano-montażowa (w cenach bieżących) w listopadzie 2015 r. ukształtowała się na poziomie 401,6 mln zł (57,2% ogółu produkcji sprzedanej budownictwa) i była wyższa o 13,6% w porównaniu z listopadem 2014 r. (wówczas niższa o 6,5%). Na zwiększenie produkcji budowlano-montażowej w skali roku wpłynęły podmioty oraz jednostki wykonujące głównie roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków.

Dynamika i struktura produkcji budowlano-montażowej (w cenach bieżących) kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	XI 2015	I–XI 2015	
	analogiczny okres roku poprzedniego =100	w odsetkach	
O g ó ł e m	113,6	101,9	100,0
Budowa budynków ^A	128,7	113,3	35,1
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^A	117,1	103,1	36,6
Roboty budowlane specjalistyczne ...	96,9	89,5	28,3

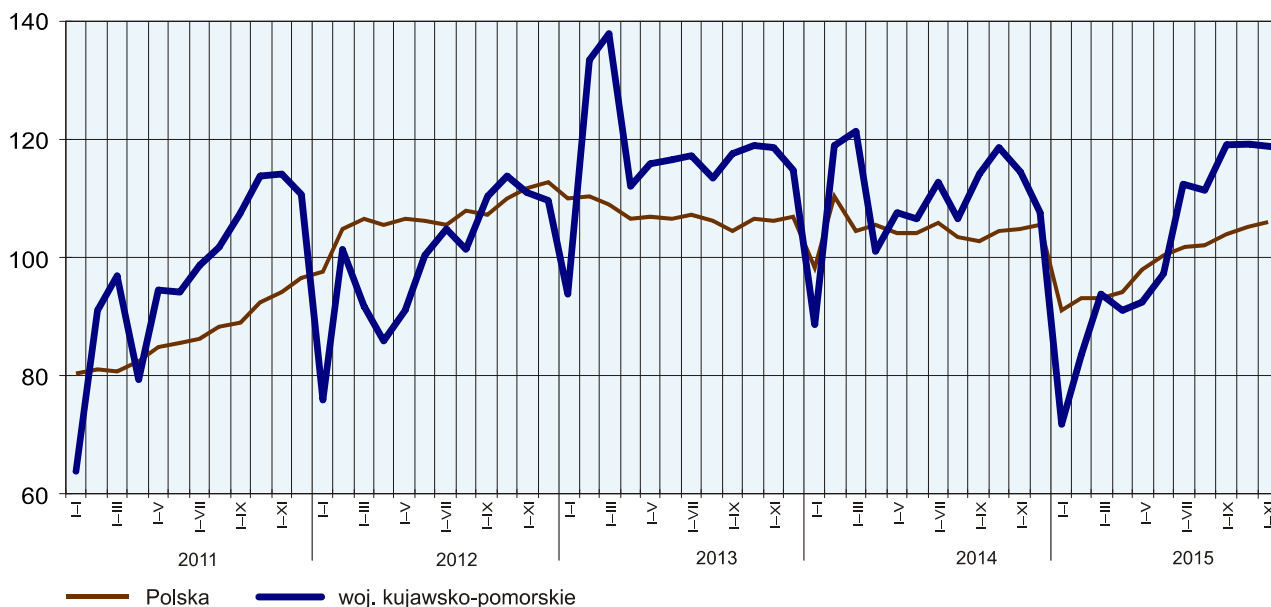
W porównaniu z październikiem br. produkcja budowlano-montażowa województwa kujawsko-pomorskiego wzrosła o 0,8%. Wzrost nastąpił w przypadku podmiotów, których głównym rodzajem działalności jest budowa budynków oraz wykonujących roboty budowlane specjalistyczne (odpowiednio o 30,5% i o 24,8%). Spadek w skali miesiąca zanotowano natomiast w podmiotach specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej — o 24,1%.

Udział produkcji budowlano-montażowej w listopadzie 2015 r. na tle kraju wyniósł 5,0%, co plasuje województwo na 8 miejscu w kraju.

BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE

W listopadzie 2015 r. w porównaniu z analogicznym miesiącem ub. roku w województwie kujawsko-pomorskim zwiększyła się liczba mieszkań, na realizację których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym (wzrost o 10,9%), a także liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto (o 145,6%) oraz liczba mieszkań oddanych do użytkowania (o 28,2%).

DYNAMIKA MIESZKAŃ ODDANYCH DO UŻYTKOWANIA
(analogiczny okres 2010=100)

Według wstępnych danych⁵, w badanym miesiącu **przekazano do użytkowania** 737 lokali, czyli o 162 mieszkania więcej niż przed rokiem (o 28,2%). W badanym miesiącu efekty lepsze niż przed rokiem zanotowano w budownictwie społecznym czynszowym (prawie 3-krotnie), indywidualnym (wzrost o 24,8%) i w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (o 10,8%).

Najwięcej mieszkań w badanym miesiącu przekazali inwestorzy budujący mieszkania indywidualne — 347 lokali (47,1% ogólnej liczby oddanych mieszkań). Ponadto oddano do użytkowania 287 mieszkań w budownictwie na sprzedaż lub wynajem (38,9%) i 103 mieszkania społeczne czynszowe (14,0%).

Efekty budownictwa mieszkaniowego uzyskane w województwie kujawsko-pomorskim w listopadzie 2015 r. stanowią 4,5% efektów krajowych.

Liczba mieszkań oddanych do użytkowania w okresie **styczeń–listopad 2015 r.** kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	Mieszkania oddane do użytkowania			Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	I–XI 2014 = 100	
O g ó ł e m	5831	100,0	102,8	100,0
Indywidualne	3440	58,9	101,5	129,7
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	1881	32,3	95,7	58,9
Spółeczne czynszowe	366	6,3	223,2	51,0
Komunalne	100	1,7	67,6	42,6
Zakładowe	44	0,8	15 razy	63,9

⁵ Dane meldunkowe – mogą ulec zmianie po opracowaniu sprawozdań kwartalnych.

W okresie styczeń–listopad 2015 r. oddano do użytkowania 5831 mieszkań, tj. o 161 mieszkań więcej niż w analogicznym okresie ub. roku. *Pod względem liczby mieszkań oddanych do użytkowania Kujawsko-Pomorskie zajęło 9 pozycję wśród wszystkich województw.* Znaczny wzrost odnotowano w budownictwie zakładowym i społecznym czynszowym oraz mniejszy — w indywidualnym. W okresie styczeń–listopad 2015 r. **przeciętna powierzchnia** mieszkania oddanego do użytkowania wyniosła 100,0 m² i była większa o 0,9 m² niż w analogicznym okresie ub. roku. Największe mieszkania wybudowali inwestorzy w budownictwie indywidualnym. Wzrost przeciętnej powierzchni zrealizowanego mieszkania odnotowano w budownictwie komunalnym, przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem i społecznym czynszowym, natomiast spadek w budownictwie zakładowym.

MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG POWIATÓW W OKRESIE STYCZEŃ–LISTOPAD 2015 R.

Najwięcej mieszkań przekazano do użytkowania w Toruniu (984), Bydgoszczy (821) oraz w powiecie bydgoskim (748) i toruńskim (550), natomiast najmniej w powiecie rypińskim (82), grudziądzkim (76) oraz radziejowskim (48).

W okresie styczeń–listopad 2015 r. mieszkania o największej przeciętnej powierzchni użytkowej powstały w powiecie: włocławskim (145,3 m²), świeckim (141,6 m²) i wąbrzeskim (140,9 m²).

Najmniejsze lokale czyli poniżej 80 m², przekazano w Toruniu (60,7 m²) i w Bydgoszczy (74,8 m²).

W listopadzie 2015 r. starostwa powiatowe **wydały pozwolenia lub przyjęły zgłoszenia** z projektem budowlanym na budowę 822 mieszkań i było to o 10,9% więcej niż w analogicznym miesiącu ub. roku. Najwięcej pozwoleń (65,8% ogólnej liczby) dotyczyło mieszkań z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem, poza tym indywidualnych (32,2%) i komunalnych (2,0%).

W badanym miesiącu zwiększyła się również w skali roku liczba **mieszkań, których budowę rozpoczęto** (o 145,6%, tj. do poziomu 636). Najwięcej mieszkań (68,9% ogólnej liczby) budowanych było w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem.

Liczba mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia i mieszkań, których budowę rozpoczęto w okresie styczeń–listopad 2015 r. kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	Mieszkania, na realizację których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym			Mieszkania, których budowę rozpoczęto		
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	I–XI 2014 = 100	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	I–XI 2014 = 100
O g ó ł e m	7853	100,0	105,7	6116	100,0	104,1
Indywidualne	3955	50,3	107,8	3449	56,4	102,0
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	3743	47,7	103,6	2567	42,0	122,0
Spółeczne czynszowe	40	0,5	111,1	–	x	x
Komunalne	115	1,5	267,4	100	1,6	71,4

W ciągu jedenastu miesięcy br. zarówno wśród mieszkań, których budowę rozpoczęto, jak i mieszkań na budowę których wydano pozwolenia przeważały mieszkania indywidualne.

RYNEK WEWNĘTRZNY

W listopadzie 2015 r. w województwie kujawsko-pomorskim odnotowano wzrost (w cenach bieżących) w ujęciu rocznym sprzedaży detalicznej o 11,2% i sprzedaży hurtowej o 4,2%.

W porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku wzrost **sprzedaży detalicznej** (zrealizowanej przez przedsiębiorstwa handlowe i niehandlowe) zanotowano w grupach: pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach (o 43,4%), pojazdy samochodowe, motocykle, części (o 26,6%), paliwa stałe, ciekłe i gazowe (o 12,8%), żywność, napoje i wyroby tytoniowe (o 12,1%), meble, RTV, AGD (o 10,2%) oraz włókno, odzież, obuwie (o 7,4%). Wśród badanych grup produktów spadek sprzedaży detalicznej w ujęciu rocznym dotyczył grupy prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach (o 20,0%), a także grup pozostałe (o 15,0%) oraz farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny (o 0,5%).

W porównaniu z październikiem 2015 r. przychody ze sprzedaży detalicznej zmalały o 9,5%. Największy spadek sprzedaży w skali miesiąca wystąpił w grupie żywność, napoje i wyroby tytoniowe (o 12,7%). Niewielki wzrost sprzedaży detalicznej dotyczył jedynie grupy farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny (o 0,4%).

Sprzedaż detaliczna w okresie styczeń–listopad 2015 r. była o 7,1% wyższa niż w analogicznym okresie 2014 r.

Dynamika i struktura (w cenach bieżących) sprzedaży detalicznej kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	XI 2015	I–XI 2015	
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100	w odsetkach	
O g ó ł e m ^a	111,2	107,1	100,0
w tym:			
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	126,6	117,5	15,3
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe	112,8	113,2	13,2
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach	143,4	139,0	1,8
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	112,1	109,7	38,9
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	99,5	97,5	4,3
Włókno, odzież, obuwie	107,4	118,8	3,5
Meble, RTV, AGD	110,2	130,8	1,5
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	80,0	55,2	1,9
Pozostałe	85,0	89,0	14,7

^a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007, zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii według przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym w omawianym okresie stanem organizacyjnym. Odnotowane zmiany (wzrost/spadek) sprzedaży detalicznej w poszczególnych grupach rodzajów działalności przedsiębiorstw mogą zatem również wynikać ze zmiany przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa oraz zmian organizacyjnych. Nie ma to wpływu na dynamikę sprzedaży detalicznej ogółem.

Sprzedaż hurtowa (w cenach bieżących) w przedsiębiorstwach handlowych w listopadzie 2015 r. była o 1,0% wyższa niż przed rokiem i o 5,8% niższa niż przed miesiącem, a w przedsiębiorstwach hurtowych odnotowano odpowiednio spadek o 1,1% i o 4,6%.

Sprzedaż hurtowa w okresie styczeń–listopad 2015 r. w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku w przedsiębiorstwach handlowych wzrosła o 1,2%, a w hurtowych spadła o 2,1%.

Opracowanie merytoryczne – Kujawsko-Pomorski Ośrodek Badań Regionalnych (tel. 52 366 93 03);

Ośrodek Badań i Analiz Rynku Pracy; Wydział Badań Ankietowych

Redakcja merytoryczna, techniczna, korekta, skład komputerowy i grafika:

Rafał Lis, Adam Mańkowski, Magdalena Miśko

– Kujawsko-Pomorski Ośrodek Badań Regionalnych – pod kierunkiem *Bożeny Małeckiej*

Informatorium: e-mail InformatoriumUSBGD@stat.gov.pl, tel. 52 366 94 00

WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM

WYSZCZEGÓLNIENIE A – 2014 r. B – 2015 r.		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ^a (w tys. osób)	A	240,1	239,5	239,6	238,6	238,6	238,9	238,6	239,3	239,3	239,7	239,7	240,1
	B	240,4	241,4	241,1	241,2	241,4	241,9	241,3	241,9	242,3	244,1	244,2	
poprzedni miesiąc = 100	A	99,7	99,8	100,1	99,6	100,0	100,1	99,9	100,3	100,0	100,2	100,0	100,2
	B	100,1	100,4	99,9	100,0	100,1	100,2	99,8	100,3	100,2	100,7	100,1	
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	98,7	98,5	98,7	98,7	98,9	99,1	99,2	99,4	99,1	99,2	99,4	99,7
	B	100,1	100,8	100,6	101,1	101,2	101,3	101,1	101,1	101,3	101,8	101,9	
Bezrobotni zarejestrowani (w tys. osób; stan w końcu okresu)	A	156,7	157,0	151,7	143,5	137,3	132,1	129,6	128,0	126,4	123,1	124,1	127,1
	B	133,6	133,0	127,9	121,8	115,7	109,9	107,7	105,4	104,4	103,0	103,8	
Stopa bezrobocia ^b (w %; stan w końcu okresu)	A	18,8	18,8	18,3	17,4	16,8	16,3	16,0	15,8	15,7	15,3	15,4	15,5
	B	16,1	16,0	15,5	14,9	14,2	13,6	13,4	13,1	13,0	12,8	12,9	
Oferty pracy (zgłoszone w ciągu miesiąca)	A	5948	6987	8483	6903	6256	5872	7860	7261	8251	7265	5071	3969
	B	5208	8326	8869	9336	9089	9148	8336	8657	9454	8297	5910	
Liczba bezrobotnych na 1 ofertę pracy (stan w końcu okresu)	A	38	33	35	34	32	30	22	21	21	28	29	43
	B	37	27	27	20	20	17	18	16	17	18	22	
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw ^a (w zł)	A	3174,54	3154,72	3312,61	3320,53	3268,96	3332,66	3379,51	3303,00	3333,58	3417,70	3389,05	3540,60
	B	3302,97	3282,83	3345,70	3408,90	3370,80	3490,27	3553,31	3398,70	3490,08	3479,76	3486,69	
poprzedni miesiąc = 100	A	94,4	99,4	105,0	100,2	98,4	101,9	101,4	97,7	100,9	102,5	99,2	104,5
	B	93,3	99,4	108,0	96,1	98,9	103,5	101,8	95,6	102,7	99,7	100,2	
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	103,3	101,9	104,3	106,0	105,7	103,4	103,5	103,0	103,9	105,0	104,2	105,2
	B	104,0	104,1	107,0	102,7	103,1	104,7	105,1	102,9	104,7	101,8	102,9	
Wskaźniki cen:													
towarów i usług konsumpcyjnych ^c :													
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	A	.	.	100,5	.	.	100,0	.	.	99,5	.	.	99,0
	B	.	.	98,4	.	.	99,2	.	.	99,3	.	.	

^a W przedsiębiorstwach, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Udział zarejestrowanych bezrobotnych w cywilnej ludności aktywnej zawodowo, szacowanej na koniec każdego miesiąca. ^c W kwartale.

WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE A – 2014 r. B – 2015 r.		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Wskaźniki cen (dok.):													
skupu ziarna zbóż:													
poprzedni miesiąc = 100	A	100,8	98,3	104,3	100,8	100,1	96,5	85,4	102,5	101,5	97,7	103,3	103,0
	B	106,0	98,4	97,6	97,5	93,6	101,9	102,3	96,7	101,6	101,1	103,1	
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	76,6	74,5	81,8	81,7	85,9	88,2	84,9	103,8	99,4	91,3	91,6	92,9
	B	97,7	97,8	91,5	88,5	82,7	87,4	104,7	98,8	98,9	102,4	102,2	
skupu żywca rzeźnego wołowego (bez cieląt):													
poprzedni miesiąc = 100	A	102,6	98,1	96,2	102,2	99,2	101,6	96,6	100,8	98,7	95,6	102,0	100,4
	B	103,7	106,2	99,0	97,9	101,4	101,5	94,1	102,4	97,2	102,1	105,5	
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	93,0	91,7	91,8	92,7	96,5	98,3	96,5	96,2	94,5	91,4	93,5	93,9
	B	94,9	102,7	105,7	101,2	103,4	103,4	100,7	102,3	100,7	107,4	111,2	
skupu żywca rzeźnego wieprzowego:													
poprzedni miesiąc = 100	A	95,9	90,7	102,1	108,1	98,3	105,4	101,4	97,2	94,6	93,9	97,1	92,1
	B	98,2	109,1	100,1	100,1	95,3	105,4	98,9	99,7	106,1	93,9	88,2	
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	99,6	88,1	87,1	96,0	97,1	94,5	92,0	86,5	82,0	79,3	82,3	77,7
	B	79,7	95,8	93,9	87,0	84,4	84,4	82,4	84,5	94,8	94,8	86,1	
Relacje cen skupu ^a żywca wieprzowego do cen targowiskowych żyta													
	A	8,1	7,7	7,7	8,7	8,4	9,1	9,5	9,6	8,2	8,7	8,5	8,2
	B	7,2	9,5	7,9	7,9	8,4	9,8	8,2	7,6	8,0	9,5	8,0	
Produkcja sprzedana przemysłu ^b (w cenach stałych):													
poprzedni miesiąc = 100	A	101,5	97,8	110,4	97,7	96,4	98,4	102,9	97,5	111,1	103,5	94,2	98,5
	B	96,5	96,1	115,6	93,4	96,2	108,1	99,9	93,9	117,9	97,5	99,5	
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	107,5	110,5	111,2	112,0	104,7	101,2	98,3	98,6	105,0	101,3	96,7	108,7
	B	103,3	101,5	106,3	101,7	101,5	111,5	108,3*	104,2*	110,6*	104,2*	110,1	
Produkcja budowlano-montażowa ^b (w cenach bieżących):													
poprzedni miesiąc = 100	A	30,9	110,0	134,3	86,8	151,2	131,3	87,0	86,7	139,4	93,7	85,9	145,1
	B	30,9	90,8	135,0	152,0	97,0	107,0	96,2	120,8	115,9	96,3	100,8	
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	116,0	116,2	144,6	95,6	100,2	130,2	92,7	96,3	118,6	66,5	93,5	96,5
	B	96,6	79,8	80,2	140,5	90,2	73,5	81,3	113,2	94,2	96,8	113,6	

a Ceny bieżące bez VAT. b W przedsiębiorstwach, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE A – 2014 r. B – 2015 r.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
Mieszkania oddane do użytkowania (od początku roku)	A	631	1146	1728	2090	2552	2956	3522	3898	4478	5095	5670*	6246*
	B	511	806	1335	1878	2194	2691	3542	4087	4653	5094	5831	
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	A	94,5	89,1	88,0	90,1	92,7	91,3	96,0	94,2	97,2	100,0	97,3	93,7
	B	81,0	70,3	77,3	88,6	85,4	91,4	100,6	104,8	103,9	100,0	102,8	
Sprzedaż detaliczna towarów ^a (w cenach bieżących):													
poprzedni miesiąc = 100	A	84,5	96,6	115,2	101,7	93,3	100,0	104,2	96,6	102,1	106,4	89,0	116,9
	B	81,2	100,8	118,9	100,3	94,3	102,5	99,1	101,2	99,4	111,7	90,5	
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	102,7	95,7	92,1	91,6	88,6	90,5	93,2	91,2	98,5	97,3	93,9	101,5
	B	97,6	101,8	105,0	103,6	104,8	107,4	102,2	107,0	104,2	109,4	111,2	
Wskaźnik rentowności obrotu w przedsiębiorstwach ^b :													
brutto ^c (w %)	A	.	.	6,0	.	.	4,6	.	.	4,6	.	.	4,6
	B	.	.	5,4	.	.	5,3	.	.	5,3	.	.	
netto ^d (w %)	A	.	.	5,1	.	.	4,0	.	.	3,9	.	.	3,9
	B	.	.	4,4	.	.	4,4	.	.	4,4	.	.	
Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw ^b (w mln zł; ceny bieżące)	A	.	.	483,6	.	.	1285,3	.	.	2188,2	.	.	3538,9
	B	.	.	629,7	.	.	1487,4	.	.	2893,5	.	.	
analogiczny okres poprzedniego roku = 100 (ceny bieżące)	A	.	.	97,5	.	.	119,7	.	.	122,8	.	.	136,6
	B	.	.	130,2	.	.	115,7	.	.	114,0	.	.	
Podmioty gospodarki narodowej ^e w rejestrze REGON (stan w końcu okresu)	A	191220	191454	191645	191559	191681	191895	191684	191584	191865	192042	192013	192053
	B	191753	191936	191696	191844	192110	192816	193125	193369	193583	193906	193538	
w tym spółki handlowe	A	13583	13654	13720	13775	13832	13907	13976	14025	14113	14186	14246	14311
	B	14393	14474	14586	14661	14733	14834	14913	14997	15073	15232	15362	
w tym z udziałem kapitału zagranicznego	A	1794	1796	1799	1801	1807	1816	1811	1814	1816	1820	1819	1815
	B	1817	1821	1823	1830	1825	1825	1827	1829	1839	1835	1837	

^a W przedsiębiorstwach, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b W przedsiębiorstwach, w których liczba pracujących przekracza 49 osób; dane są prezentowane narastająco. ^c Relacja wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności. ^d Relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności. ^e Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

* Dane zostały zmienione w stosunku do wcześniej publikowanych.